

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ

І. А. Петрова, В. В. Яременко, О. В. Загуменна

**ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ
СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ
ОЦІНКИ МАЙНА (ТОВАРІВ) ТА ОБ'ЄКТІВ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

Монографія

Харків 2010

УДК 620.2(477):347.948
ББК 30.609(4УКР)+67.9(4УКР)621
П 30

Рецензенти:

Іншин М. І. – д-р юрид. наук, професор,
начальник науково-дослідної лабораторії з розроблення
законодавчих та інших нормативно-правових актів
навчально-наукового інституту психології, менеджменту,
соціальних та інформаційних технологій
Харківського національного університету внутрішніх справ
Юрченко О. І. – д-р хім. наук, професор,
заступник декана хімічного факультету
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Затверджено Вченою радою
Харківського національного університету внутрішніх справ,
протокол № 5 від 29.05.2009

Петрова І. А.

П 30 Загальні засади судово-товарознавчої оцінки майна (това-
рів) та об'єктів інтелектуальної власності в Україні : моногра-
фія / І. А. Петрова, В. В. Яременко, О. В. Загуменна ; МВС
України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, – Х. : ХНУВС, 2010. – 224 с.
ISBN 978-966-610-189-4

У монографії викладені практичні рекомендації для проведення судово-
товарознавчих досліджень щодо оцінки конфіскованих товарів, іншого майна
та майнових прав, методи пошуків і систематизації інформації, сучасних нау-
кових та інформаційних джерел для експертних досліджень тощо.

Призначена для експертів та спеціалістів-товарознавців, які залучаються
до проведення судово-товарознавчих експертиз; науковців, що працюють у
напрямку експертної оцінки майна; курсантів та студентів, які вивчають
дисципліну «Товарознавство».

УДК 620.2(477):347.948
ББК 30.609(4УКР)+67.9(4УКР)621

ISBN 978-966-610-189-4 © Петрова І. А., Яременко В. В., Загуменна О. В., 2010
© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2010

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЕКСПЕРТНОЇ ОЦІНКИ КОНФІСКОВАНОГО ТА ІНШОГО МАЙНА (ТОВАРУ), ЩО ПЕРЕХОДИТЬ У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ	9
1.1. Основні принципи та вимоги до проведення незалежної оцінки якості майна (товарів)	9
1.2. Порядок експертної оцінки майна (товарів)	12
1.3. Основні методи оцінки майна (товарів) в експертних дослідженнях.....	17
1.4. Загальна характеристика конфіскованого та іншого майна (товарів). Основні підходи до його (їх) оцінки.....	21
2. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА КОНФІСКОВАНИХ ТА ІНШИХ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ	34
2.1. Основні підходи до експертної оцінки продовольчих товарів.....	34
2.2. Оцінка якісних продовольчих товарів в експертних дослідженнях.....	41
2.3. Оцінка нестандартних та низької якості продовольчих товарів у ході проведення судово-товарознавчих експертиз... 44	
2.4. Експертна оцінка продовольчих товарів, термін придатності яких минає	48
3. ОЦІНКА КОНФІСКОВАНИХ ТА ІНШИХ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ У ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ.....	59
3.1. Експертна оцінка майна (товару) випуску минулих років	59
3.1.1. Експертиза майна підприємств	59
3.1.2. Визначення вартості майна (товарів споживчого призначення) випуску минулих років.....	71
3.2. Експертиза нових непродовольчих товарів	74
3.3. Експертиза непродовольчих товарів низької якості, нестандартних та тих, що були у вжитку	77
3.4. Експертиза непродовольчих товарів минулих років випуску, морально застарілих, знятих з виробництва.....	81

3.5. Експертиза непродовольчих товарів, термін придатності яких закінчився	86
3.6. Оцінка конфіскованої оргтехніки, що переходить у власність держави.....	88
4. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА МАЙНА (ТОВАРУ), ВИГОТОВЛЕНОГО В УМОВАХ КУСТАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	92
4.1. Загальні аспекти виникнення товарів кустарного виробництва	92
4.2. Експертне дослідження та оцінка пушно-хутрових та шкіряних виробів.....	94
4.3. Експертне дослідження та оцінка меблів і супутніх товарів	124
4.4. Особливості експертної оцінки споживчих товарів, виготовлених в умовах кустарного виробництва.....	129
4.5. Особливості експертних досліджень парфумів і косметики	135
5. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА НЕ НАДАНОГО ДО ОГЛЯДУ МАЙНА (ТОВАРУ) ЗГІДНО З МАТЕРІАЛАМИ СПРАВ СУДОВО- СЛІДЧИХ ОРГАНІВ.....	146
6. ЕКСПЕРТИЗА МАЙНА (ТОВАРУ) ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА, НА ЯКЕ ВІДСУТНЯ ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЙОГО ВАРТІСТЬ	153
7. ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ ІЗ ДОРОГОЦІННИХ МАТЕРІАЛІВ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	165
7.1. Особливості експертного дослідження ювелірних виробів	165
7.2. Експертиза коштовного, напівкоштовного і виробного каміння та його синтетичних аналогів	174
7.3. Експертиза предметів, призначених для сервіровки столу	177
7.4. Експертиза годинників.....	178
7.5. Експертна оцінка сировини та напівфабрикатів.....	180
7.6. Експертна оцінка вартості монет та винагород	181
8. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ХУДОЖНІХ ВИРОБІВ.....	184

9. ЕКСПЕРТИЗА ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ	196
9.1. Проведення експертизи примірників аудіовізуальних творів та фонограм	196
9.2. Проведення експертизи комп'ютерного програмного забезпечення.....	204
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	207
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	218

ВСТУП

Незважаючи на те що зараз Україна перебуває у стані соціально-економічної кризи, відбувається побудова нових економічних відносин. В умовах формування цивілізованого ринку економічна діяльність здійснюється дещо по-новому.

Підтримка вітчизняного товаровиробника – категоричний імператив сьогодення. Це одна з умов подолання економічної і соціальної кризи, фактор економічного зростання. У зв'язку з цим великого значення набуває розвиток (пов'язаний з потенційними можливостями іноземних інвестицій) малого і середнього бізнесу, який супроводжується переобладнанням старих і побудовою нових підприємств з використанням нового устаткування та нових технологій, що сприяє формуванню оновленого товарного асортименту, який, у свою чергу, потребує використання нових видів сировини та компонентів тощо.

Нерозробленість, а іноді й відсутність багатьох законодавчих актів, спрямованих на підтримку і захист вітчизняного виробника, є однією з головних причин, що заважають стабілізації економіки України. Так, дефіцит державного бюджету, що спостерігається впродовж багатьох років, значною мірою є наслідком спаду виробництва. Це завдало істотної шкоди економіці країни взагалі, дрібному і середньому бізнесу зокрема, перешкоджаючи його розвитку і тим самим справляючи дестабілізуючий вплив на якість української продукції та підсилюючи на вкрай негативні, в тому числі й криміногенні, процеси.

Дані обставини багато в чому обумовили актуальність і необхідність проведення цього дослідження, адже розроблення відповідних методик визначення вартості майна в судово-експертних установах може сприяти подоланню негативних явищ в економіці країни, захисту вітчизняного товаровиробника, боротьбі з економічною злочинністю, підвищенню кваліфікації і компетенції експертів-товарознавців.

Проведення судово-товарознавчих експертиз конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, ускладнюється відсутністю єдиного методичного підходу до вирішення проблеми його оцінки.

Існуючі на сьогодні методи експертизи конфіскованого та

іншого майна, що переходить у власність держави, не мають повного спектру потрібних даних для проведення цього роду судово-товарознавчих експертиз та інших досліджень з оцінки майна. У зв'язку з вищевикладеним є актуальним питання з розроблення матеріалів щодо експертизи конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави. Підставою для розроблення даної монографії є усунення проблем, які виникають при проведенні судово-товарознавчих експертиз та товарознавчих досліджень щодо конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави.

Дослідження проведені з метою забезпечення систематизації та методичної одноманітності експертної практики, скорочення трудомісткості та часових затрат при проведенні експертиз, підвищення результативності досліджень, повноти вирішення експертних завдань, розширення можливостей щодо експертизи конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави. У монографії подані основні терміни, які використовуються при експертизі конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, загальні підходи до проведення досліджень та оцінки цих товарів, наведені особливості досліджень та оцінки продовольчих, непродовольчих товарів та оргтехніки, а також методологічні підходи оцінки цих товарних груп у різному товарному стані – якісні, нестандартні, низької якості, термін придатності яких минає або закінчився, непродовольчих товарів, що були у вжитку, або морально застарілих, знятих з виробництва.

У монографії наведено алгоритм проведення типового дослідження зі встановлення вартості конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави.

Запропонована монографія надає спеціалістам-товарознавцям більше можливостей щодо якісного виконання експертних досліджень та дозволяє об'єктивно вирішувати завдання, які поставлені перед органами розслідування і судами.

Розділи монографії складені з методичних порад, які використовуються в роботі експертів, з метою встановлення єдиного підходу до оцінки майна (товарів народного споживання та промислового устаткування), оскільки це питання найчастіше стає об'єктом судово-товарознавчих досліджень.

Особливо слід підкреслити, що в експертній практиці в умовах

ринкових економічних відносин для оцінки об'єктів дослідження спеціалісти-товарознавці використовують початкові роздрібні і оптові ціни, які є ринковими, діючими. Взагалі експертам доводиться застосовувати ціни можливої реалізації в Україні, які наводяться в прайс-листах бізнес-інформ, приватних фірмових прайс-листах, каталогах, калькуляціях підприємств-виробників, згідно з інформацією про ціни торговельних центрів та ринків, ціни всесвітньої мережі Internet.

Наукове видання

Петрова Ірина Анатоліївна
Яременко Володимир Володимирович
Загуменна Ольга Володимирівна

**ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ
ОЦІНКИ МАЙНА (ТОВАРІВ) ТА ОБ'ЄКТІВ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

Монографія

Редактор *Т. Д. Мельник*
Комп'ютерне верстання *А. О. Зозуля*

Формат 60x84/16 Ум.-друк. арк. 13,07. Тираж 300 пр. Зам. № 66.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, 61080
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.